

ბუნებისმეტყველებისა და ინგლისური ენის ინტეგრირებულად სწავლება დაწყებით საფეხურზე

ავტორი [ანა გიგაური](#)
[ნათელა ბალათრიშვილი](#)

პირველი ნაწილი

ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით, დაწყებით საფეხურზე სწავლების ძირითადი მიზანია, მოსწავლეებში საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების მიმართ ინტერესის გამოწვევა და კვლევის უნარების განვითარება, რაც ავითარებს მათ სამყაროს აღქმასა და საზოგადოების, ბუნებისა და გარემოს მიმართ პასუხისმგებლობას (ესგ, 2018-2024). ასევე, მან საფუძველი უნდა განუმტკიცოს მოსწავლის შემდგომ ნაბიჯებს და განუვითაროს ცოდნის აღქმისა და გამოყენების შესაძლებლობა. ამ ეტაპზე განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს საგნების ინტეგრირებულ სწავლებას. საგანი „ბუნებისმეტყველება“ ინტეგრირებული საგანია და მრავალ დისციპლინას აერთიანებს. შესაბამისად, საგნის ბუნებიდან გამომდინარე, ის ხელს უწყობს მოსწავლეების მიერ სამყაროში მიმდინარე მოვლენებისა და პროცესების ერთიან ჭრილში განხილვას სხვადასხვა საგნობრივი პერსპექტივიდან, რაც აადვილებს ამა თუ იმ მოვლენის აღქმასა და გააზრებას.

სწავლების დაწყებით საფეხურზე, ასევე, მნიშვნელოვანი ამოცანაა კომუნიკაციის უნარის განვითარება, რაც მოიცავს ვერბალური ინსტრუმენტების – სიტყვების, სიტყვათა შეთანხმებებისა და წინადადებების გამოყენებას ფუნქციურ კონტექსტებში. მაგალითად, კვლევა-ძიების პროცესში მოსწავლეს უწევს ენობრივი კომპეტენციების გამოყენება და შესაბამისად, მსგავსი სტრატეგიებით პერმანენტული მუშაობის დროს ხდება ენობრივი უნარების განვითარებაც. აღნიშნულის მისაღწევად მნიშვნელოვანი მიდგომაა ენის სწავლება რომელიმე საგანთან ერთად, მაგალითად, ბუნებისმეტყველებისა და ინგლისური ენის ინტეგრირებულად სწავლება. სასწავლო პროცესის შინაარსობრივი ინტეგრირება მნიშვნელოვანია, რადგან ის ხელს უწყობს დრმა და ფუნქციური ცოდნის ჩამოყალიბებას როგორც შინაარსობრივ კონტექსტში, ასევე, უცხო ენის შესწავლის თვალსაზრისით, რაც მოზარდს საშუალებას აძლევს, უცხო მოვლენები და პროცესები ნაცნობ კონტექსტად აქციოს.

მოცემულ სტატიაში აქცენტი კეთდება ბუნებისმეტყველებისა და ინგლისური ენის ინტეგრირებულად სწავლების პრაქტიკულ მაგალითებზე, რომლებმაც ეფექტური გავლენა მოახდინა დაწყებითი საფეხურის მოსწავლეებში წყალთან დაკავშირებული თემატიკის განხილვისას. ბუნებისმეტყველების გაკვეთილებზე ისინი სწავლობენ წყლის თვისებებსა და როლს გარემოში; ინგლისური ენის გაკვეთილებზე ისინი მუშაობენ იმ ლექსიკურ ერთეულებზე, რომლებიც ამავე თემასთან არის დაკავშირებული. ეს მიდგომა ეხმარება ბავშვებს, შეიძინონ ცოდნა ორივე საგანში და ამავდროულად განვითარონ უნარები, რომლებიც მათ ყოველდღიურ ცხოვრებაში გამოადგებათ.

საგულისხმოდ მნიშვნელოვანია, რომ ბუნებისმეტყველება არ ისწავლება თეორიულად, არამედ პრაქტიკული საქმიანობით, კვლევებითა და აღმოჩენებით. უნდა ითქვას, რომ მოსწავლე ახალ ფუნქციურ ცოდნას იძენს კეთების პროცესში – მოვლენის ვიზუალიზაციითა თუ მოდელირებით (Kapanadze et al., 2016). სასკოლო კურიკულუმი უნდა ეფუძნებოდეს კვლევაზე დაფუძნებულ სწავლებას და მოსწავლეებს უქმნიდეს შესაძლებლობას, თვითონ აღმოაჩინონ გარემოში მიმდინარე მოვლენები და პროცესები. მაგალითად, დაწყებით საფეხურზე ბუნებისმეტყველების სტანდარტის მიხედვით მუშავდება თემა

„წყალი, როგორც გარემო“. აღნიშნული თემის ფარგლებში მოსწავლეებს აქვთ შესაძლებლობა, შეისწავლონ წყლის თვისებები, მისი ციკლი და გარემოსთან დაკავშირებული როლი. ისინი თვითონ იკვლევენ, როგორ იცვლება წყალი სხვადასხვა პირობებში, როგორ ცირკულირებს გარემოში და რამდენად მნიშვნელოვანია ის ცოცხალი ორგანიზმისთვის. პრაქტიკული კვლევითი აქტივობები მოსწავლეებს უბიძგებს, დასვან შეკითხვები და გააკეთონ აღმოჩენები. აღმოჩენების გაკეთება ეხმარება ბავშვებს, განვითარონ კრიტიკული და ანალიტიკური აზროვნება, რაც მათ დაეხმარება გარემოს უკეთ შეცნობასა და სამყაროსთან ჯანსაღი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებაში (Wood et al., 1976). კვლევითი აქტივობები მოსწავლეებს ასწავლის კვლევის პროცესს, რაც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს ბუნებისმეტყველების საფუძვლების ათვისებაში. ინგლისური ენისა და ბუნებისმეტყველების სწავლების ინტეგრირებული მოდელის ფარგლებში ინგლისური ენის გაკვეთილებზე ინტეგრირებულად ხდება ბუნებისმეტყველების შინაარსის გადმოცემა და დამუშავება (Modebadze et al., 2024). მოსწავლეები მუშაობენ ისეთ ლექსიკურ ერთეულებზე, რომლებიც დაკავშირებულია წყლის თემასთან, მაგალითად, „water“, „ice“, „steam“, „river“, „rain“ და სხვა. ეს ლექსიკური ერთეულები მოსწავლეებისთვის უკვე ნაცნობია ბუნებისმეტყველების გაკვეთილებიდან, რაც მათ საშუალებას აძლევს უფრო მარტივად და ეფექტურად აითვისონ ინგლისური ენა. ინგლისური ენის გაკვეთილებზე ყურადღება ექცევა არა მხოლოდ ლექსიკურ ერთეულებს, არამედ კომუნიკაციის უნარების განვითარებასაც. მაგალითად, მოსწავლეებს ეძლევათ დავალება, რომ განიხილონ წყლის თვისებები და შეადარონ ისინი ერთმანეთს, ასევე შეადგინონ მარტივი დიალოგები და უპასუხონ შეკითხვებს. ამით ისინი ივითარებენ ზეპირ მეტყველებას და კვლევის უნარებს, რაც საწყის საფეხურზე მნიშვნელოვანია ენის სწავლისთვის (Williams, 1998). ბუნებისმეტყველების გაკვეთილებზე მოსწავლეები ასრულებენ ექსპერიმენტებს, რომლებიც მათ ეხმარება, გააცნობიერონ წყლის თვისებები, ხოლო ინგლისური ენის გაკვეთილებზე მუშაობენ ამავე ექსპერიმენტების ლექსიკურ ერთეულებზე და ინგლისურად აკეთებენ პრეზენტაციებს. ეს მიდგომა ხელს უწყობს ფუნქციური ცოდნის ჩამოყალიბებას და ენის შესწავლას პრაქტიკულ კონტექსტში.

შეფასება კეთდება როგორც ბუნებისმეტყველებაში, ისე ინგლისურ ენაში. ფასდება მოსწავლეთა კვლევითი უნარები, კომუნიკაცია და ლექსიკური ერთეულების ცოდნის გამოყენება. ამოცანები, რომლებიც მოსწავლეებს ეძლევათ, ორიენტირებულია არა მხოლოდ ცოდნის შემოწმებაზე, არამედ მათი უნარების განვითარებასა და შემოქმედებითი აზროვნების წახალისებაზე (Harlen, 2000).

გამოყენებული ლიტერატურა:

- Harlen, W. (2000). *The Teaching of Science in Primary Schools*. London: David Fulton Publishers.
- Kapanadze, M., Bagatrishvili, N. & Slovinsky E. (2016). Pupil Research Briefs – Implementation of the project Chain Reaction in Georgia. In: I. Eilks, S. Markic & B. Ralle (eds.), *Science Education Research and Practical Work*, Publisher: Aachen, Shaker, (pp. 71-80). <https://portal.dnb.de/opac.htm?method=simpleSearch&cqlMode=true&query=idn%3D11131175> 24
- <http://www.idn.unibremen.de/chemiedidaktik/symp2016/index.htm> | <https://bit.ly/46yd0Ds>
- Modebadze N., Bagatrishvili N. & Mikeladze T. (2024). *Bridging Language Gaps in Science Education. Chemistry in Action! #124 Spring file:///C:/Users/user/Downloads/CinA124Spring2024_Web1.pdf*
- Wood, D., Bruner, J. S., & Ross, G. (1976). The Role of Tutoring in Problem Solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(2), 89-100.
- Williams, M. (1998). *Language Learning in Primary Schools: The Integration of Content and Language*. Oxford University Press.
- ეროვნული სასწავლო გეგმა 2018-2024, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო